

Innst. 292 L

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Prop. 107 L (2016–2017)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Endringer i jernbaneloven og yrkestransportloven (billetteringsløsninger mv.)

Til Stortinget

Sammendrag

Samferdselsdepartementet fremmer i proposisjonen forslag til endringer i jernbaneloven og yrkestransportloven.

Endringene skal bidra til at kollektivtransport med jernbane er underlagt de samme plikter og standarder for bruk av billetteringsløsninger og overlevering av reiseinformasjon som kollektivtransport på vei og sjø. Endringene omhandler også finansiering av grunnleggende tjenester innen elektronisk billettering.

Forslaget til endring vil gi departementet hjemmel i jernbaneloven § 7 b til i forskrift å oppstille plikt for alle jernbaneforetak, herunder de som utfører transport med sporvogn, t-bane og lignende, til å bruke bestemte billetteringsløsninger. Videre skal forslaget til endring i § 7 b gi departementet hjemmel til i forskrift å oppstille plikt for alle jernbaneforetak til å overlevere reiseinformasjon med nærmere angitt innhold og etter nærmere angitte fremgangsmåter.

Departementet fremmer også forslag om å endre jernbaneloven § 7 b og yrkestransportloven § 31 for å gi hjemmel til i forskrift å fastsette og gi nærmere bestemmelser om gebyr for finansiering av tjenester for tilknytning til og bruk av elektroniske støtte-systemer for billettering.

Departementet foreslår også en mindre endring av yrkestransportloven § 8 første ledd for å oppdatere henvisningen til ny lov om offentlige anskaffelser

som trådte i kraft 1. januar 2017. I § 8 første ledd skal «lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser» erstattes med «lov 17. juni 2016 nr. 73 om offentlige anskaffelser».

Det er bestemt at statens oppgaver knyttet til reiseplanlegging og billettering skal samordnes i selskapet Reiseplan og billett AS (RB). Selskapet ble stiftet 1. september 2016, med forankring i Prop. 126 S (2015–2016).

Samferdselsdepartementet har med hjemmel i yrkestransportforskriften § 30 andre ledd, jf. yrkestransportloven § 35, fastsatt rundskriv med nærmere retningslinjer for elektronisk billettering. I rundskrivet er det slått fast at Vegdirektoratets håndbok V821 Elektronisk billettering er gjeldende standard. Bruk av standarden forutsetter tilgang til grunnleggende tjenester som gjør det mulig å kjøpe og validere elektroniske billetter.

I proposisjonens kapittel 2.3 utredes behovet for lovendringene.

I proposisjonens kapittel 3 gjøres det rede for lovforslaget og hørings svar.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Å pålegge en plikt til å benytte bestemte billetteringsløsninger vil ikke medføre store økonomiske eller administrative konsekvenser. Dette innebærer ingen prinsipiell forskjell fra dagens ordning.

Å pålegge jernbaneforetakene en plikt til å overlevere rutedata på nærmere angitte vilkår vil ikke medføre store økonomiske eller administrative konsekvenser. De fleste jernbaneforetak overleverer rutedata allerede i dag og vil dermed trolig allerede ha samlet inn de rutedata som plikten omfatter.

For forslaget om gebyrhjemmel antar departementet at de økonomiske og administrative konsekvensene vil være begrenset. Departementet legger

til grunn at tjenestene vil bli utført like effektivt, eller mer effektivt, enn i dag. Når tjenestene leveres av et selskap eid av Samferdselsdepartementet, vil departementet gjennom eierstyringen følge opp at selskapet driver effektivt.

Oppgaver knyttet til fastsettelse og innkreving av gebyr vil påføre det offentlige nye oppgaver. Departementet legger opp til at Jernbanedirektoratet skal utføre oppgavene. Departementet legger til grunn at dette kan gjennomføres med dagens ressurser.

Forslaget har i utgangspunktet ikke omfattende virkninger for næringen. Kostnadene ved å levere de aktuelle tjenestene forventes å bli omtrent de samme som i dag.

For kommersielle ruter vil innføring av gebyr kunne medføre noe økte kostnader. Kostnadsøkningen vil likevel være begrenset ettersom en vesentlig del av den rutegående transporten er knyttet opp mot offentlig kjøp av tjenester. Lovbestemmelsen er utformet som en kan-regel. Departementet har dermed, innenfor gjeldende regelverk, mulighet til å holde enkelte grupper av aktører utenfor gebyrordningen om særlige forhold tilsier det.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kjell-Idar Juvik, Sverre Myrli, Magne Rommetveit, Tone-Helen Toften og Karianne O. Tung, fra Høyre, lederen Nikolai Astrup, Torill Eidsheim, Nils Aage Jegstad og Helge Orten, fra Fremskrittspartiet, Tor André Johnsen, Åse Michaelsen og Morten Stordalen, fra Kristelig Folkeparti, Hans Fredrik Grøvan, fra Senterpartiet, Janne Sjelmo Nordås, og fra Venstre, Abid Q. Raja, viser til proposisjonen.

Komiteen har merket seg at forslaget legger til grunn at det skal være enkelt å benytte seg av kollektivtilbudet i Norge, og at det er en målsetting at publikum i fremtiden skal kunne søke fram, bestille og betale en kollektivreise i én og samme operasjon. Komiteen er enig i dette. Komiteen har merket seg at departementet vektlegger hensynet til konkurransenøytralitet, og at de grunnleggende tjenestene derfor bør ivaretas sentralt av én nøytral aktør, da særlig med tanke på reiser som skjer på tvers av operatører. Komiteen vil imidlertid bemerke at dette ikke må bli et hinder for innovasjon i billetteringssystemet.

Komiteen har merket seg at staten i dag legger til rette for reiseplanlegging og elektronisk billettering på følgende måter:

- Fastsetting av standarder for kunngjøring av rutedata.

- Innhenting og tilgjengeliggjøring av rutedata for reiseplanleggingstjenester.
- Etablering av en nasjonal og konkurransenøytral reiseplanleggingstjeneste.
- Fastsetting av standarder for elektronisk billettering.
- Grunnleggende infrastrukturtenester knyttet til de fastsatte standardene for elektronisk billettering.

Komiteen viser til at det er bestemt at statens oppgaver knyttet til reiseplanlegging og billettering skal samordnes i selskapet Reiseplan og billett AS (RB).

Komiteen har merket seg at endringene i yrkestransportloven skal bidra til at kollektivtransport med jernbane er underlagt de samme plikter og standarder for bruk av billetteringsløsninger og overlevering av reiseinformasjon som kollektivtransport på vei og sjø. Endringene omhandler også finansiering av grunnleggende tjenester innen elektronisk billettering.

Komiteen har også merket seg at forslaget til endring vil gi departementet hjemmel i jernbaneloven § 7 b til i forskrift å oppstille plikt for alle jernbaneforetak, herunder de som utfører transport med sporvogn, t-bane og lignende, til å bruke bestemte billetteringsløsninger.

Komiteen har videre merket seg at forslaget til endring i jernbaneloven § 7 b gir departementet hjemmel til i forskrift å oppstille plikt for alle jernbaneforetak til å overlevere reiseinformasjon med nærmere angitt innhold og etter nærmere angitte fremgangsmåter. Tilsvarende plikt for persontransport i rute med motorvogn og fartøy er i dag hjemlet i yrkestransportforskriften § 28 tredje ledd med nærmere presisering i rundskriv.

Komiteen vil bemerke at yrkestransportloven § 31 første ledd har blitt endret etter at Prop. 107 L (2016–2017) ble fremmet, jf. Prop 50 L (2016–2017), Innst. 212 L (2016–2017) og Stortingets lovvedtak 25. april 2017. Bestemmelsen lyder nå som følger:

«Departementet kan fastsette i forskrift at det skal betalast gebyr for

- a) utferding av løyvedokument, løyveskilt, eller annen dokumentasjon etter denne lova
- b) avvikling av løyveeksamen og utferding av kompetansebevis.»

Komiteen legger til grunn at det i Prop. 107 L (2016–2017) ikke er ment å foreslå noen annen endring i yrkestransportloven § 31 første ledd enn at leddet får et nummer (1). Innholdet i § 31 første ledd

justeres derfor i overensstemmelse med det Stortinget vedtok 25. april 2017.

Komiteens tilråding

Komiteen viser til proposisjonen og sine merknader og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i jernbaneloven og yrkestransportloven (billetteringsløsninger mv.)

I

I lov 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. gjøres følgende endringer:

§ 7 b skal lyde:

§ 7 b (*Reiseinformasjon og salg av billetter*)

Departementet kan i forskrift gi regler om plikt for jernbaneforetak eller administrasjonsselskap til å utlevere reiseinformasjon og til å bruke bestemte billetteringsløsninger. I forskriften kan det også gis regler om betaling av gebyr for tilknytning til og bruk av elektroniske støttesystemer for billettering. Gebyret skal ikke overstige kostnadene til utvikling og drift av elektroniske støttesystemer for billettering.

I forskriften etter første ledd kan det gis regler om formater og fremgangsmåter for utlevering av reiseinformasjon, salg av billetter og fastsettelse og innkreving av gebyr nevnt i første ledd.

II

I lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn og fartøy gjøres følgende endringer:

§ 8 første ledd skal lyde:

(1) Når det vert gjeve godtgjersle eller einerett ved tildeling av løyve, skal det nyttast konkurranse så langt det følgjer av lova her, lov 4. desember 1992 nr. 121 om fri utveksling av tjenester innen sjøtransport § 1 tredje ledd, *lov 17. juni 2016 nr. 73* om offentlige anskaffelser og forskrifter gjevne med heimel i desse lovene.

§ 31 første og nytt andre ledd skal lyde:

(1) Departementet kan fastsetje i forskrift at *den skal betalast gebyr for*

- a) *utferding av løyvedokument, løyveskilt eller annan dokumentasjon etter denne lova*
- b) *avvikling av løyveeksamen og utferding av kompetansebevis.*

(2) *Departementet kan òg fastsetje i forskrift at den som mot vederlag driv persontransport med motorvogn og fartøy i rute, skal betale gebyr for tilknytning til og bruk av elektroniske støttesystem for billettering. Gebyret skal ikkje overstige kostnadene til utvikling og drift av elektroniske støttesystemer for billettering. I forskrifta kan departementet gje nærare føresegner om gebyrordninga, mellom anna om fastsetjing og innkrevjing av gebyr.*

III

Loven trer i kraft straks.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 16. mai 2017

Nikolai Astrup

leder

Nils Aage Jegstad

ordfører

